

RIGHT TO CHALLENGE - INFORMATIE

Hoe werkt Right to Challenge?

Bij Right to Challenge (R2C) kunnen bewoners taken van gemeenten overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Bewoners krijgen met R2C daadwerkelijk de mogelijkheid om hun idee te gaan uitvoeren. Maar hoe werkt het in de praktijk in Nederland? De meeste bewonersinitiatieven kiezen bij Right to Challenge tussen de volgende mogelijkheden:

1. Bewoners gaan een dienst / taak helemaal zélf uitvoeren en zijn zelf verantwoordelijk

Voorbeeld: Bewoners willen meer sporten en andere activiteiten in de sportzaal. Ook de sportvereniging vindt dat de sportzaal beter kan worden benut. De bewoners maken een voorstel samen met de sportvereniging voor gebruik van de sportzaal en overname van het beheer. Zij dienen een Challenge in bij de gemeente.

Resultaat: De sportvereniging krijgt de financiële middelen, is zelf verantwoordelijk voor uitvoering van het beheer en voor het organiseren van alle activiteiten in de sportzaal, samen met de bewoners/gebruikers.

2. Bewoners willen dat een dienst / taak anders en slimmer wordt uitgevoerd

Voorbeeld: Bewoners willen dat het groenonderhoud anders / beter wordt uitgevoerd, maar hoeven niet zo nodig zelf het werk te doen. Zij maken een plan, zoeken draagvlak in de buurt en dagen de gemeente uit met R2C. De gemeente overlegt met bewoners hoe het beter kan en maakt afspraken met de buurt.

Resultaat: Bewoners geven de prioriteiten aan voor het groenonderhoud. Het (onderhouds-)werk wordt gedaan door bv een groenbedrijf of door ZZP-ers uit de buurt, soms in samenwerking met bewoners. De uitkomst is dat bewoners veel meer kunnen sturen in het groenbeheer, zelf keuzes kunnen maken over de kwaliteit van het groen en over de inzet van de beschikbare financiën.

De aanpak van Right to Challenge kan via de volgende stappen verlopen:

Oorsprong Right to Challenge

De oorsprong van het R2C ligt in Engeland. Het is onderdeel van de 'localism-act' uit 2011 die tot doel heeft 'buurtrechten' een plek te geven binnen de publieke sector. Bewonersinitiatieven krijgen de mogelijkheid een bod uit te brengen met als doel het overnemen van een gemeentelijke taak. De lessen uit Engeland zijn dat een andere manier van kijken en waarderen van maatschappelijk initiatief en een goede ondersteuning belangrijke voorwaarden voor succes zijn. In de praktijk blijkt R2C weinig toegepast, vooral omdat bewoners ingewikkelde trajecten moesten volgen. Ze staan op achterstand en hebben weinig ondersteuning. De overheid voelt zich vooral aangevallen. R2C heeft opgeleverd dat gemeenten nu eerder in gesprek gaan met bewoners. In Engeland wordt gewerkt aan een praktisch, werkbaar invulling van dit recht.

Right to Challenge in Nederland

In de Tweede Kamer wordt sinds 2014 gesproken over buurtrechten en de invulling daarvan. De initiatiefnota buurtrechten: "We moeten buurtbewoners, als zij dat willen, de kans geven om dingen zelf te doen! De overheid moet zorgen dat initiatieven mogelijk zijn. Buurtbewoners ervaren nog te veel belemmeringen waardoor zij niet de verantwoordelijkheid voor hun buurt kunnen nemen die zij voor ogen hebben." Een en ander heeft geresulteerd in de R2C dat momenteel in de kinderschoenen staat. Gemeenten geven verschillend invulling aan R2C en gaan verschillend om met groepen bewoners die in aanmerking komen voor R2C.

Right to Challenge in Enschede

In het coalitieakkoord 2018-2022 stelt het college te willen experimenteren met het R2C. In 2018 is daarmee gestart, vooralsnog alleen op het gebied van welzijn. In het kader van NEW (Nieuw Enschedees Welzijn) is € 114.000 beschikbaar gesteld om bewonersinitiatieven ten aanzien van collectieve welzijnsvoorzieningen te kunnen realiseren. Dit budget is maar mondjesmaat gebruikt. Voorbeelden waar bewoners welzijnstaken van de gemeente overgenomen hebben:

- De 'proeftuin' en het 'kooklab' van bewonersbedrijf BEIEN in stadsdeel Noord;
- De 'sociale hypotheek/droom van Dolphia' in stadsdeel Oost;
- De 'mutifunctionele accommodatie (MFA) de Zweede in stadsdeel West.

Motie Right to Challenge

Als gevolg van het coalitieakkoord 2018-2022 (Trots-Lef-Bouwen-Kansrijk Enschede) is het budget voor R2C gehalveerd tot € 66.000. In juni 2019 heeft het college tijdens de behandeling van de Zomernota aan de raad voorgesteld in het kader van de bezuinigingen het budget voor R2C te schrappen. De raad heeft daarop een motie ingediend waarmee het college de opdracht krijgt met een voorstel te komen om R2C toch te kunnen behouden. Het voorstel van de raad om samen met bewonersorganisaties te onderzoeken of R2C-initiatieven passen binnen de bestedingskaders van de wijkbudgetten wordt door het college uitgevoerd. Hiervoor worden de bewonersorganisaties (wijk/dorpsraden, wijk/bewonersplatforms, bewonersteams, buurtkringen, commissies wijkbudgetten, etc) die te maken hebben met de wijkbudgetten gevraagd een vragenlijst in te vullen. De opbrengst hiervan wordt uitgewerkt en meegenomen in de beantwoording van de raad tijdens de behandeling van de gemeentebegroting aan het einde van dit jaar.